KOZYBAYEV UNIVERSITY

ПАРАСАТ

№11(15), 15.12.2022

1996 ЖЫЛДЫҢ 22 НАУРЫЗЫНАН БАСТАП ШЫҒАДЫ

ИЗДАЁТСЯ С 22 МАРТА 1996 ГОДА

ТӘУЕЛСІЗДІК – АЗАТТЫҚТЫҢ АҚ ТАҢЫ

Тәуелсіздік бізге оңай келмеді,
Ата-бабам не қиындық көрмеді?!
Қара қазан, сары бала қамы үшін,
Ат үстінде көз ілдіріп, түнеді.
Қарсы айқасты күші басым жауменен,
Жеңілмеді жүрек жұтқан ерімен.
Ұланбайтақ ұлы өлкемді мұра етіп,
Түре қуды қас дұшпанын жерінен.
Қаракерей Қабанбайдай батырлар,
Ақтамберді, Шалкиіздей ақындар,
Азаттықтың таңы атсын деп ертерек,
Жанжағынан бола білген қорғандар.
Міне, бүгін тәуелсізбіз, азатпыз,
Дара туған, дана туған қазақпыз!
Астанам бар күллі әлемге әйгілі,
Іргетасын берік елдің қалаппыз.
Тәуелсіздік – мақтанышым, айбарым,
Тәулсіздік – ұлан-ғасыр аймағым.
Тәуелсіздік – күллі алаштың аспаны,
Тәуелсіздік – азаттықтың ақ таңы.

Асылхан АБЫЛАЙХАНҰЛЫ

АНА ТІЛІМІЗДІ ДАМЫТУ – ӨЗІМІЗДІҢ ҚОЛЫМЫЗДА

«Қазақ тілі» қоғамы – қазақ тілін, мәдениетін, әдебиетін, тарихын оқып-үйренуге, әдет-ғұрпын, тұрмыс-салтын сақтап, оны одан әрі дамытуға ықыласты қазақ және басқа ұлт өкілдерінің басын біріктіретін ерікті ұйым.

Қоғамның мақсаты – қазақ тілінің республикада және одан тыс жерлерде кеңінен қолданылуына байланысты мемлекеттік, қоғамдық әр түрлі ұйымдар мен ұлттық мәдени орталықтарға, жеке азаматтарға көмек көрсету.

Ұйымның атқарып жатқан қызметі жайлы Халықаралық «Қазақ тілі» қоғамы Солтүстік Қазақстан облыстық филиалының төрағасы Жанат Мұхаметжановпен сұхбаттастық.

– «Қазақ тілі» қоғамы еліміз Тәуелсіздік алған жылдары қыруар жұмыс атқарды. Ал өлгеніміз тіріліп, өшкеніміз табылған қазіргі таңда бұл ұйымды қайтадан жандандырудың қандай қажеттілігі бар?

– Соңғы он жыл көлемінде ұйымның жұмысы тоқтап қалды. Оның бір себебі әр облыста Тілдерді дамыту басқармасы ашылды. Екеуінің жұмысы қайталанып кетті.

Бірақ бүгінде Тілдерді дамыту басқармасын Мәдениет және архив істері басқармасымен біріктірді. Сол себептен басымдық мәдениетке беріліп, тілді дамыту жұмыстары біраз тоқтап қалды. Сонымен қатар Тілдер басқармасы мемлекеттік мекеме болғандықтан проблемалық мәселелерді ашық түрде айта алмайды. «Балаларыңды қазақ мектебіне беріңдер», «Аты-жөндеріңді қазақшаға ауыстырыңдар» деп айтпайды.

Мысалы былтыр Петропавл қаласы бойынша 650 қазақтың баласы орыс мектебіне барды. Неге? Тілдер басқармасы мұны «ата-аналардың қалауы» дейді. Бұл жерде әр ата-анамен жұмыс жасау керек. «Егер біз тіліміздан айырылсақ – Тәуелсіздігімізден де айырылып қаламыз. Қазақ тілі – еліміздің болашағы, ұлтымыздың тұтастығы», - деп түсіндіріп, оған үлкен мән беруіміз керек.

Осы орайда ойын, пікірін еркін білдіре алатын «Қазақ тілі» қоғамы, оның атынан сөйлейтін адамдар керек.

(Соңы 2-бетте).

(Басы 1-бетте).

– Жалпыдан жалқыға қарай ауыссақ, Солтүстік Қазақстан облысындағы тілдік ахуал қалай? Нақты зерттеулер, әлеуметтік талдаулар жүргізілді ме?

– Өз мысалым: үлкен ұлым 16-да, қазақша тәп-тәуір сөйлейді. Ал кіші ұлым 4-те. Қазақ тілді балабақшаға барады. Үйде қазақша сөйлесеміз. Алайда тілі орысша шықты. Оның басты себебі – телефон.

Ата-аналар балаларын орыс балабақшалары мен мектептеріне береді. Қазақ балабақшасына барғандардың 30-40 пайызы орыс сыныптарына кетеді. Былтыр Қазақстан бойынша 86 пайыз балалар бірінші сыныпқа қазақ мектептеріне барған. Қазақша үй жұмысын орындауға көмектесе алмаймыз дейді.

Қаламыздағы жұмысшы кентінде 20-30 шақты сыған отбасы тұрады. Олардың әріпі, грамматикасы жоқ. Сығанша жазылған кітап та жоқ. Бірақ бір-бірімен сығанша сөйлеседі. Біздің олардан қай жеріміз кем?

Ата-бабамыз бізге тілімізді аманат етіп тастап кеткен. Біздің жазуымыз 4 ғасырдан бастау алады. Ал тәуелсіздік алғаннан кейін тілдік ахуалымыз кері кетіп бара жатыр.

– Халықаралық «Қазақ тілі» қоғамы Солтүстік Қазақстан облыстық филиалының қазірге дейін атқарылған жұмыстарына тоқтала кетіңізші. Не істелді, жоспарларыңыз қалай?

– Айтып өткенімдей, қоғамның жұмысы соңғы жылдары біраз бәсеңдеп қалған.

Ақпанның 21-і халықаралық ана тілі күніне орай оқушылар сарайында халықаралық «Қазақ тілі» қоғамы облыстық филиалының кеңейтілген алқа мәжілісін өткіздік. Жиында өңірдегі қазақ тілінің мәртебесі туралы және оны көтеру үшін қандай жұмыстар іске асырылуы тиіс екенін ортақ талқыға салдық. Дәл осы күні біздің филиал жұмысын қайта жандандырды. 5 баяндама оқылды.

Сонда Манаш Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университетінің әкімшілігінен қазақша сөйлейтін адам табылмады. Ал ректоратта отырғандардың барлығы орта буын өкілдері. Менің ойымша олар қазақ тілін білуге міндетті.

Алдыңғы буын ағаларымыз кеңес заманында орысша оқығандықтан қазақ тіліне шорқақ. Ал орта буын ешкімді кіналай алмайды. Олардан кейінгі жастар да тіл білмегендеріне билікті айыптай алмайды. Себебі қазақ мектептері, жоғары оқу орындары бар. Қазақша кітаптар мен телеканалдар бір бөлек.

Тілді еркін үйренуге барлық жағдай жасалған бүгінде. Біз қанша жиналыс жасағанымен, мемлекет қанша қаулы шығарғанымен тұтас халық кіріспей, тіл тәуелсіздігі орнай қоймайды. Себебі көптеген басшы қол қойып, қол көтергенімен қағазға, іске келгенде анық жеріне жеткізіп, аяқтай алмай жататынымыз бар. Сондықтан «Қазақ тілі» қоғамының қайта жандануы, халықтың өзі кірісуі және халықтың өзі қолға алуы керек іс.

– Жақында түгел ауданды аралап шыққаныңызды білеміз. Аудандарда, ауылдарда тіл төңірегіндегі мәселе қалай шешіліп жатыр? Билік тарапынан бетбұрыс бар ма?

– Бүгінде барлық аудандарда «Қазақ тілі» қоғамының филиалдарын аштық. Күн тәртібіне 3 мәселені қойдық. Бірінші – аудандардағы білім саласындағы қазақ тілі. Екінші – аудандардағы мәдениет және тілдерді дамыту саласындағы қазақ тілі. Үшінші – аудандарда төрағаларды сайлау мәселесі.

Бұл отырыстарға аудандық білім бөлімдерінің басшылары өздері қатыспай, әдіскерлерін жіберді. Олардан «Былтыр неше қазақтың баласы бірінші сыныпқа барды?» деп сұрасам, білмейді.

Уәлиханов ауданында орыс сыныптары көбейіп жатыр. Ал бұл ауданда 99 пайыз қазақтар тұрады. Аралас мектептер бар. Олардың өзінде түгел қазақтар оқиды.

«Тілді дамыту мектептен, балабақшадан басталу керек» дейміз ғой. Осы орайда білім бөлімдері басшылары бұған мүдделі емес деген ойға келдім.

Аудандарға барғанда міндетті түрде әкімдіктеріне барып сұрадым: «Аудан әкімдігі, бөлімдерінде неше пайыз қазақсындар?» – деп. «80-90 пайыз қазақпыз», - дейді. «Жиналыстарды неге қазақша өткізбейсіндер?» деген сауалыма ешкім жауап бере алмады.

(Соңы 3-бетте).

(Басы 2-бетте).

– Қазір қазақ тілі аударма тіліне айналып бара жатқан сияқты. Осы мәселе қалай шешіледі? Әр өңірде тіл оқыту орталықтары бар. Сонда іс қағаздарын қазақша жүргізуді үйрете алмай отырудың себебі неде?

– Бұл жерде біздің түсінуіміз керек ең басты мәселе – қазақ тілін бізге Ресей, Еуропа келіп дамытып бермейді. Оны әр азамат өзі талап етулері керек. Ұлттық намыс деген болуы қажет. Әр адамның бойындағы бар намысты ояту үшін де «Қазақ тілі» қоғамы керек.

Қоғам мүшелері менің осы жұртшылыққа жеткізгім келетін ақпаратпен бөлісіп, халықтан қазақ тілінде сөйлеулерін талап ете алады. Себебі бұған құқылы. Осы қоғамға ұлтқа жаны ашитын азаматтарды тартуымыз керек. Оған 16 жастан асқан әр адам мүшелік ете алады.

Бүгінде 500 адамбыз. Оны 5-10 мыңға жеткізгіміз келеді.

«Жалғыздың шаны шықпас», - дейді. Қоғамда неғұрлым көп болсақ, соғұрлым пікіріміз де көбейіп, айтар сөзіміз де естіледі. «Қазақ тілі» қоғамы өгей баланың күйін кешпей, әркімнің босағасын сығаламасын десек, қоғамның кеңсе және жоспарлаған жұмысын қаржыландыру мәселесін де қарастыру қажет.

– Тіл мәселесінің бір ұшы ономастикаға келіп тіреледі. Бұл мәселемен айналысасыздар ма? Төл атаулар қашан қайтарылады? Қаланы Қызылжар деп атау туралы петиция жариялап, дауыс беріп жатқандар бар. Сіздің бұл мәселеге қатысты пікіріңізді білсек.

– Ономастикаға келетін болсақ, Кәрім Сүтішев көшесіне Абылай ханның атын бергіміз келеді. Абылай ханның резиденциясы тұр, лайықты көше. Оған 10 шақты адам ғана дауыс берді. Қоғамда мүше көп болып, соның атынан жазатын болсақ, әрине бірнеше мың пікір жиналушы еді.

Солтүстік Қазақстан облысында 372 қоғамдық ұйым бар. Соның 5-еуі ғана жұмыстарын қазақ тілінде жүргізеді. Ерлік Мұхаметжановтың «Қызылжар жастары», Ануар Тоқпановтың «Рух Тіл Жаңғыру», Гүлбақша Мұсабаева басқаратын «Ұрпақ», «Отандастар қоры» және «Қазақ тілі» қоғамы. Қалғанының бәрі орыстілді.

Ал бізге өңірімізді рухани, мәдени дамытатын ұйымдар керек. Мысалы «Көкпар», «Дін» сияқты ұйымдар болса қандай ғажап. Орыстілді «Центр долголетия» ұйымы бар. Онда бір қазақ зейнеткер жоқ. Осындай ұйымды өзіміздің ата-әжелерімізге арнап ашсақ қандай керемет.

Зейнет жасындағылар төрт қабырғада қамалып отыратындықтан қалаға көшкілері де келмейді. Оларға арнайы орта туғызсақ, белсенді өмір сүрулеріне әрекет жасасақ, нұр үстіне нұр болар еді.

Екіншіден әлеуметтік желілерде жұмыс жасау керек. Атап өткендей, елдің және сол аймақтың топонимикалық атаулары туралы шығарма және видеоблог сайысын өткізу жоспарда бар.

Қаланы Қызылжар деп атаған күні той жасаймын, әрине. Алайда, қазір қолайсыз уақыт. Менің ойымша, алдымен облыс атауын өзгерту керек. Қызылжар облысы десек халықтың құлағы үйренеді. Сол кезде қаланың атауын өзгерту жеңілірек болады.

Осы жолы көтерілген мәселеде 23 мың қол жиналды. Оның өзінде Шымкент, Ақтау, Қызылорда, Көкшетаудағы таныстарыма хабарласып: «Петропавлда қазақтар аз, сендер қолдап дауыс беріңдер», - деп өтініш жасадым.

Әлеуметтік желілерде елдің және сол аймақтың топонимикалық атаулары туралы шығарма және видеоблог сайысын өткізу, «Қызылжар» өңірінің тарихы» тақырыбында әр ауданның тарихшыларын (сол ауданның ономастикалық атауларына зерттеу жүргізе отырып) қатыстыра отырып дөңгелек үстел ұйымдастыру, аудандардағы және Петропавл қаласындағы көше және мекемелерге атау беруге байланысты облыстық ономастика комиссиясына ұсыныс хаттар әзірлеу жоспарлануда.

– Жақында Парламентте депутаттарға қазақ тілін үйретуге бюджеттен 27 млн. теңге жұмсалатыны туралы білген жұртшылық шу шығарды. Жалпы әкім, депутат, министрлерден бастап, қатардағы мемлекеттік қызметшілерге дейін неге өз ақшаларын шығарып оқымайды? Мысалы, ағылшын тілін үйрену үшін төлейді ғой.

– Негізі аға буынды оқытуымыз керек. Себебі ол кісілердің мүмкіндіктері болған жоқ.

Бірақ оқытудың формасын өзгертуіміз керек. 40-тағы адамды партаға отырғызып оқыту қиын. Біз осы мақсатта «Қазақ тілі» клубын аштық. Бұл клубқа көбінесе шалақазақтарды шақырдым. Кейбір адамдарда «қате айтсам не болады?» деген қорқыныш бар. Менің мақсатым қазақ тілін шала білетіндер мен таза сөйлейтіндер араласатын орта құру болды.

Мұнда түрлі қызықты ойындар ұйымдастырдық. Осындай ерекше форматта адамдардың сөздік қорын кеңейту, ыңғайсызданбай сөйлесуіне ықпал жасауымыз керек. Олар біздің қолдауымызға мұқтаж.

«Қазақ тілі» қоғамы мен қазақ қоғамы – егіз ұғым. Ақиық ақын Мағжан Жұмабаев «Ұлттың ұлт болуы үшін бірінші шарт – тіл» деген. Мемлекеттігімізді сақтап, ұлттық құндылықтарымызды бірге асқақтатайық.

– Әңгімеңізге рахмет!

Сұхбаттасқан
Қуаныш ҚАПЕЗ

KU жаңалықтарын ku.edu.kz сайтында бірінші болып оқыңыз

«СЕН ДЕ БІР КІРПІШ ДҮНИЕГЕ, КЕТІГІН ТАП ТА, БАР ҚАЛАН!»

Л. Толстой жақсы мұғалім өз ісіне деген сүйіспеншілік пен шәкіртіне деген сүйіспеншілікті біріктіріп жүретіні туралы атап өткен.

Расында, ұстаз боламын деген адамның мінезінде қаншама рухани қасиеттер: қайсарлық, шексіз шыдамдылық, қаталдық пен жұмсақтық, сенім мен барлық істе үлгі бола білуі дұрыс. Ең бастысы – сүйіспеншілік, өмірге деген сүйіспеншілік, оқу процесіне, ең бастысы, балаларға деген сүйіспеншілік.

Бүгінгі сұхбаттың кейіпкері осындай ұстаз қасиеттеріне тән. Ол – Манаш Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті «Қазақ тілі мен әдебиет» кафедрасының профессоры, филология ғылымдарының кандидаты, профессор, доцент Жанар Серкешқызы Таласпаева.

- Жанар Серкешқызы, ұстаз болу үлкен жауапкершілік, көптеген шәкірттер сізден үлгі алады. Сіз үшін мұғалім болу нені білдіреді?

- Адам тәрбиелеудің, тұлға қалыптастырудың бағбаны – Ұстаз дейміз. Мұғалім өзінің білімділігімен, жүріс-тұрысымен, жайдары мінезімен, тіпті сырт пішіні, киген киімімен де оқушысына әсер етеді. «Орташа мұғалім баяндайды, жақсы мұғалім түсіндіреді, тәжірибелі мұғалім көрсетеді, ұлы мұғалім шабыттандырады» деген қанатты сөзді үнемі қаперімізде ұстауымыз керек.

Ұстаз болу – өз уақытын аямау, өзгенің бақытын аялау. Талай түлектің өмірдегі орнын табуға дәнекер болып, «Сен де бір кірпіш дүниеге, кетігін тап та, бар қалан!» деген міндетті абыроймен атқару деп түсінемін.

- Неше жыл ұстаз боп жұмыс істейсіз?

- 1992 жылы Н.К. Крупская атындағы Семей педагогикалық институтының Қазақ филологиясы факультетінің «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығын үздік аяқтап, сол жылы К. Ушинский атындағы Петропавл педагогикалық институтының (қазіргі М. Қозыбаев атындағы СҚУ) «Қазақ филологиясы» кафедрасының оқытушысы болып қабылдандым. Содан бері университетімізде 30 жылдан аса қызмет істеп келемін.

- Ұстаз боламын деп қашан шешім кабылдадыңыз, сол сәт есіңізде ме? Неліктен бұл мамандықты таңдадыңыз?

- Ұстаздық жолды таңдауыма, оның ішінде қазақ тілі мен әдебиеті мамандығын қалауыма әсер еткен екі адам болды.

Олардың бірі – анам болды. Анам сөзге шешен, суырып салып өлең шығара білетін дарынды, әдебиетті, күмбірлеген күйді, домбыраны ерекше сүйетін жан еді. Абайдың өлеңдерін ерекше жақсы көрді. Осы мамандықты таңда деп кеңес берген анам болды.

Екіншісі – Әбу Досмұхамбетов атындағы Дарынды балаларға арналған гимназия-интернатының қазақ тілі мен әдебиеті пәнінен сабақ берген ұстазым – Малдыбаева Әлия Ғалымқызы болды. Ол кісі М. Әуезовтың «Абай жолын», Ғ. Мүсіреповтың «Қазақ солдатын» т.б. классик ақын-жазушылар шығармаларының кейіпкерлерін сомдап, көркемдік ерекшелігін талдау кезінде ерекше шабыттанып, сол әдебиет әлеміне өзін де, өзгені де еліктіріп алып кететін.

Сондықтан «ұлы мұғалім шабыттандырады» деген пікірдің өмірден алынғандығына, адамның тағдырына, оның тұлғасын қалыптастыруға әсер ететіндігіне көзім жетті десем болады.

- Сіздің ойыңызша педагог-филолог қандай болуы керек?

- «Филология» сөзі грек тілінен аударғанда «сөзге ғашықтық» деген мағынаны білдіреді. Педагог-филолог тілдің заңдылықтарын түсінетін, оның даму тарихы мен қазіргі жағдайын білетін тіл маманы. Білім алушыларға сөздің құдіретін танытып, мағынасына сай мәнерлі, бейнелі жұмсауға дағдыландыратын, тілдік норманы бұзбай, сөзді үлкен ұқыпылықпен қолдануға машықтандыратын маман. Тіл мен әдебиетке деген сүйіспеншілігін арттыра білетін нағыз маман болу керек деп білемін.

- Қазақстандағы қазіргі кездегі мемлекеттік тілдің дамуына көзқарасыныз қандай?

- Мемлекеттік тілге қатысты жұмыстарды дау-дамайсыз, қызбалыққа салынбай, бірақ табанды түрде жалғастыра беру қажет. Президентіміз Қасым-Жомарт Тоқаев: «Қазақ тілінде сөйлеу мақтаныш болуы үшін қоғамда оған деген қажеттілікті арттырған жөн. Мемлекеттік қызметке, оның ішінде, халықпен тығыз жұмыс істейтін лауазымға тағайындау кезінде кәсіби біліктілігіне қоса, қазақ тілін жақсы білетін азаматтарға басымдық беру керек», - деген болатын. Мен де осы пікірге толықтай қосыламын.

Қазіргі заманауи технологияның дамыған заманында қазақ тілін мобильді қондырғылар арқылы үйрету, теледидар мен радиода тіл үйрету курстарын үздіксіз жүргізу қажетті шаралардың бірі деп білеміз. Тіпті мемлекеттік тілді оқып-үйренген жоғары оқу орындарының білім алушылары оны 4 жыл бойы оқып, мемлекеттік емтихан тапсырулары қажет деген пікірді айтып жүргенімізге де аз уақыт болған жоқ.

Тәуелсіздік алғалы бері қазақ тілінің қолданыс аясы кеңейді, мерейі өсті. Қазақ тілді азаматтарымыздың бойында сенім-жігер пайда болды. Алқалы жиындар, мемлекеттік кеңестер қазақ тілінде жүргізіле бастады. Бұл біртіндеп тиімді жүргізіліп жатқан мемлекеттік саясат. Осындай үрдістің еліміздің солтүстік өңірлерінде жүргізілуіне аса назар аударылғаны жөн.

Телевизиялық және радио хабарларының **(Соңы 5-бетте).**

(Басы 4-бетте).

сапасын арттыру қажет. Ұлттық идеяға қызмет ететін мазмұнды бағдарламаларды молайту қажет. Балаларға арналған мультфильмдер мен ертегілерді қазақшалау керек және оны әлеуметтік желілерге орналастыру керек.

Бүгінде балаларымыз бен жастарымыздың орысша ойлап, орысша сөйлейтіндігіне қынжыламын. Ана тілінің қадірін түсінбей жетіліп келе жатқандығына жаным ашиды. Оған кім кінәлі? Сұрақ көп, мәселе де көп…

Қазақ тілі ғылым тіліне айналуы керек. Қазақ тілі кеңсе тіліне айналуы керек деп жалғастыра беруге болады. Осы талаптардың орындалуына әрқайсысымыз жауаптымыз. Өз ортасында әріптестері мен достарына күніне бес сөз үйретсе де үлкен нәтиже дер едім. Ол үшін арнайы диплом да қажет емес. Өз тіліімізді өзіміз құрметтемей, оның ешбір ұлт шындап қадірлей алмасы анық. Ана тілінде сөйлей алмаудың өзі ұят деген ойды қоғамда қалыптастыруымыз маңызды.

- Қазақ тілін енді ғана үйренемін деп жүрген жандарға қандай кеңес берер едіңіз?

- Ең бастысы ниет керек. Күн сайын қазақ тілінде достарымен сөйлесе беруге талпыну керек. Ол үшін орта бар, жағдай бар, қажетті оқу құралдары да жеткілікті. Қате сөйлеп ұятқа қаламын деген ойдан аулақ болу керек. Қарапайым тілмен қазақ тілінде жазылған кітаптарды, газет-журналдарды, мәтіндерді көп оқу керек және субтитрмен берілген қазақша фильмдерді қарауды әдетке айналдыру керек.

- Жұмысты, қоғамдық өмірді біріктіріп, отбасыңызға жеткілікті уақыт бөлуді қалай жүзеге асырасыз?

- Ең бастысы уақытты үнемді жұмсау керек. Тынымсыз еңбектену керек.

Әрине бос уақыт бола қоймайды, көбіне түнгі уақытты мақала, кітап жазуға да жұмсауға тура келеді. Себебі оқытушылық қызмет ғылыми жұмыспен де айналысуды қажет етеді. Отбасымның берекесін келтіріп, балаларымды оқытып, тәрбиелеу, туған-туысқандарыммен де тығыз қарым-қатынас жасап отыру мен үшін өмірдің бұлжымас заңдылығы дер едім. Ең алдымен ана және жар ретіндегі менің бірінші парызым десем артық емес.

Жалпы, өмірде қандайда бір жетістікке жету үшін адам жанын аямай еңбектену керек. Еңбекпен жеткен игілік, өзіңіз соған лайық болған жағдайда сізге шынайы бақыт әкелмек.

- Бос уақытыңызда немен айналысасыз? Сіздің хоббиіңіз?

- Көбіне кітап оқуды ұнатамын. Табиғат аясында отбасыммен бірге демалғанды ұнатамын.

- Сіздің сүйікті кітаптарыңыз қандай және адамдарға не оқуға кеңес берер едіңіз?

- Бауыржан Момышұлының «Ұшқан ұя» романы – халқымыздың ХХ ғасырдың басындағы этнографиялық энциклопедиясы іспетті аса құнды, қазақ руханиятының қазынасы.

«Ұшқан ұяда» әлем тарихы, жаратылыс шежіресі, жан-жануарлар болмысы, қауымының қалыптасуы, әлемнің пайда болуы, тірлік, өмір туралы алғашқы мағлұматтарды, азаматтық тұрғыдағы аңыз-әңгімелерді әжесінен естігенін үлкен сүйіспеншілік сезімімен есіне алған, сондай-ақ ненің жақсы, ненің жаман екенін, нені сүйіп, неден аулақ жүруді әжесінен үйренгенін мақтан етеді.

Немат Келімбетовтің «Үміт үзгім келмейді» кітабын оқи отырып, дәл қазіргі ойнап-күліп, жақындарымызбен еменжарқын араласып өтіп жатқан күндеріміз үлкен бақыт екенін түсіндім.

Шығарманың бас қаһарманы Ержан жарық дүниеде болғанның, төрт аяғын жер басып жүргеннің өзі үлкен бақыт екенін біледі. Өткенін ой елегінен өткізеді. Сөйтсе күйбең тірлікте өзі үшін маңызды көп дүниені ескермеген екен.

Шындығында, біз, пенделер, өмірдің бағалай алмайды екенбіз. Еңбек еткен, қолыңнан іс келсе, перзент сүйсең – мәнді ғұмыр деген сол. Расында, адам – өмірге ғашық, құштар. Өлімнен қорықпау деген жай сөз. Шығарма Ержанның ауруханадағы ой-толғаныстары арқылы осы ақиқатты түсіндіреді, бақытты қалай, немен өлшеу керектігін керемет ұғындырады.

Мұхтар Әуезовтың «Абай жолы», Ілияс Есенберлиннің «Көшпенділер», Қабдеш Жұмаділовтің «Тағдыр», «Дарабоз», Ғ. Мүсіреповтің «Ұлпан» романдары мен Абай, Мағжан, Мұхтар Шаханов ақындарымыздың өлеңдерін оқып отыруға кеңес берер едім.

Әрине қазіргі заман ақын-жазушыларының шығармаларынан да хабардар болу керек. Төлен Әбдіковтің «Парасат майданы», «Өмірзая» шығармалары үлкен ой туғызатын туындылар.

- Сізге мотивация беретін сүйікті дәйексөз немесе афоризм бар ма?

- Ахмет Байтұрсынұлының «Білімді

(Соңы 6-бетте).

(Басы 5-бетте).

болуға оқу керек. Бай болуға кәсіп керек. Күшті болуға бірлік керек. Осы керектердің жолында жұмыс істеу керек», Абай Құнанбаевтың «Пайда ойлама, ар ойла», «Сенбе жұртқа, тұрса да қанша мақтап, Әуре етеді ішіне қулық сақтап. Өзіңе сен, өзіңді алып шығар, Еңбегің мен ақылың екі жақтап», «Ақырын жүріп анық бас, Еңбегін кетпес далаға». «Ұстаздық еткен жалықпас, Үйретуден балаға», Уильям Уорд: «Орташа мұғалім баяндайды, жақсы мұғалім түсіндіреді, тәжірибелі мұғалім көрсетеді, ұлы мұғалім шабыттандырады» деген қанатты сөздерін қаперімде ұстаймын.

- Сіздің ойыңызша, өмірін ғылымға арнағысы келетін адам неден бастау керек? Өскелең ұрпаққа қандай кеңес берер едіңіз?

- Шәкәрім Құдайбердиев «Насихат» деген өлеңінде ғылымның пайдасын, адамзат қоғамының өркендетудегі орнын жоғары бағалай келіп, надан, залым, айлакер, арам ниетті адамдарға ғылым үйретсе, ол әрі пайдасыз, әрі қауіпті дегенді айтады. «Шын залымға берме ғылым, ол алар да жоқ қылар. Қаруым дер, кісі атып жер, ол ғылымды айла етер» дейді. Сондықтан ғылыммен айналысамын деген адамның шынымен қоғамға пайда әкелуге, өмірді жақсы жағына өзгертуге деген таза ниеті болуы керек.

Ғылымды өзінің бас пайдасына ғана жаратамын деген оймен ғылым жолына түспей-ақ қойғаны абзал. Ғылым жолы – ауыр жол. Өз уақытымен санаспай жанкештілікпен еңбектенуге даяр болуды және үздіксіз оқып, ізденуді қажет ететін сала.

- Университетіміздің болашағын қалай елестетесіз және студенттерге деген тілегіңіз?

- Біздің университет Орталық Азияда ең беделді ғылымы мен білімі ұштасқан жоғары оқу орындарының бірі. Онда әлемдік профессорлар жұмыс істейді. Білім беру бағдарламалары заманның сұранысына жауап беретін, оқу мен тәжірибесі ұштасқан, заманауи зертханаларда ғылыми зерттеу жұмыстары үздіксіз жүргізіліп жататын жоғары оқу орны. Еліміздің түкпір-түкпірінен және шетелдерден студенттер келіп оқуға құштар білім ордасы.

Студенттерге айтар тілегім – сәттілік пен жеңіске жету жолындағы кез-келген кедергілер мен қиындықтарды жеңіп, басталған жолды батыл әрі сенімді түрде жалғастыруды тілеймін. Әр күн қызықты және танымды болсын, жаңа білім сіздердің алдарыңызда үлкен мүмкіндіктерге жол ашсын демекпін.

Сұхбатты жазып алған:
Диана СӘКЕНОВА

ЖУРНАЛИСТИКА – ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ ҚАЖЕТ ЕТЕТІН МАМАНДЫҚ

Журналист – жазуды, сөйлеуді, зерттеуді білетін адам. Ол әлемде болып жатқан оқиғаларды зерттеуші, ол оқиғалардың барысын сараптап бере алады.

Бұл мамандықтың өкілдері бұқаралық ақпарат құралдары – интернет-басылымдар, телеарналар, радио үшін ақпараттар, мақалалар, фотоесептер, жаңалықтар дайындайды. Журналистиканың қазіргі қызметі осындай.

Шынымен де, журналистика – өте қиын және үлкен жауапкершілікті қажет ететін мамандықтардың бірі.

Біздің заманымызда көптеген танымал және өте тәжірибелі журналистер бар. Бұл өз кәсібіне толықтай берілген немесе өмір бойы осы кәсіппен айналысқан адамдар.

Сондай-ақ қазіргі кезде жас журналистер өсіп, тәжірибе жинақтап келеді, олар жетістікке жетуде. Бірақ әр адамның өмірінде оның кәсіби қасиеттерін, мінезі мен дүниетанымын қалыптастыруға байқалатын, кейде шешуші ықпал ететін адамдар болатынын ұмытпауымыз керек.

Студенттеріне сүйіспеншілік, мейірімділік, терең білім беруді білетін оқытушымен кездескен адам ерекше бақытты.

Біздің Манаш Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университетінде осындай оқытушылар болғанына өте қуаныштымыз. Олардың бірі – осы университеттің оқытушысы, журналистика саласының магистрі Әшекей Жұмағұлқызы Сәуірбаева.

Мүмкіндік пайда бола салысымен Әшекей Жұмағұлқызымен оның журналистика мен оқытушылыққа қалай келгеніне байланысты сұхбат алдық.

- Әшекей Жұмағұлқызы, неге журналистика мамандығын таңдадыңыз?

- Телеарна, газет журналистерін газет пен телерадиодан көріп естіп, сырттай қызығатынбыз. Талабы да күшті екенін сезіп, біз үшін қол жетпес арман ғана болады деп ойладық.

Алайда облыста жалғыз мемлекеттік оқу орнынан журналистиканың ашылғаны туралы жағымды жаңалық таралғаннан бастап, құлағым жастыққа тимей, дайындыққа кірістім. Ұзақ дайындықтан өткен менің еңбегім еленіп, оқуға түсіп кеттім. Айтпағым, оқу процесіндегі алғашқы өндірістік тәжірибе менің мамандыққа деген махаббатымды оятты.

- Журналистика мамандығына оқыған кездеріңіз туралы не айта аласыз?

- 2006 жылы қазақ журналистикасының екінші түлегі болып диплом алдық. Алғашқы түлектер оқуды

(Соңы 7-бетте).

(Басы 6-бетте).

тәмамдайтын жылы қалалық «Қызылжар нұры» газеті жарыққа шықты. Сол жылы түлектермен бірге редакцияға жұмысқа қабылдандық. Қазір сол кездерімді сағына еске аламын.

Журналистердің арасындағы бауырмалдық пен бір-біріне деген жанашырлықты байқадым. Жоғары курс студенттерімен оқу мен қызметті қатар алып жүрдік. Мемлекеттік грантта оқып жүрген менің үздік оқуым мен мақалаларымның негізінде Президент степендиясына көтерілдім. Бұл мен үшін үлкен марапат қана емес, алға ынталандыру, жігерімді қайрай түсті.

- Журналистика мамандығына оқуға түскен кезде қандай сезімде болдыңыз?

- Мен осы мамандыққа оқуға түскенімде өзіме сенімсіз болдым. Менің ойымша, журналист болу қарусыз майданға шығумен тең болатын.

- Сіз оқытушылыққа қалай келдіңіз?

- Менің диплом жұмысыма облыстық газетке ерен еңбегі сіңген бас редактор Бақыт Мұталапұлы Мұстафин жетекшілік еткен болатын. Өкінішке қарай, магистратураның 1-курсын оқып жүргенімде көз жұмды. Содан бастап жетекшінің орнына мен университетке оқытушы болып келдім.

- Жұмыс тәжірибеңіздің барысында бұрын және қазір оқитын студенттерде айтарлықтай өзгерістер байқадыңыз ба?

- Қазір қоғам дамыған сайын адам баласына, соның ішінде мектеп түлектеріне, болашақ мамандарға қойылатын талап та күшейеді. Бұрынғы студенттер қазіргі студенттерден ерекшеленеді. Журналистика мамандығын таңдап келген әрбір жастың шығармашылық қабілеті болады. Тіпті кейбір студенттер сабақ үстінде өлең оқып бергісі келеді, өлең оқып актерлік қырын жылт еткізіп байқатып жатады. Бір қызығы, университет театрының сахнасында шыңдалып жүретін студенттеріміздің көздерінен оттың ұшқынын көресің.

- Сізге редакцияда жұмыс жасап, бір уақытта оқығаныңыз қиын болды ма?

- Бұны қиын деп те айта алмаймын, мен үшін қызықты болғаны басым. Редакциядағы қайнап жатқан тіршілік маған қанша жерден қиын болса да, қызық еді. Практикада үлкен жауапкершілікті арқалайсың, тәжірибелі журналистермен иық тіресе жұмыс істеу мәртебе, абырой. Аға буын тәжірибелерімен бөлісіп, кеңестерін беріп жатқаны бір ғанибет.

- Болашақ студенттерге және өскелең ұрпаққа қандай кеңесіңіз бар?

- Менің бір ғана айтарым, шығармашылықпен, ғылыммен айналысатын адамның көңіл-күйі жақсы болуы керек екен. Шабыт болмаса қанатсыз құс сияқты еңбегін өнбейді, өрге де баспайды.

Мен бұл жағдайда қызық және көңілді бағдарламаларды көремін немесе далаға шығып серуендеп, жаныма жағымды іспен айналысуды жөн көремін.

- Әшекей Жұмағұлқызы, бізге уақытынызды бөлгеніңіз үшін алғысымызды білдіреміз! Сізге алдағы уақытта жұмыста сәттілік тілейміз!

Диана Сакенова

ҰСТАЗДЫҚ ҚАНДАЙ МАМАНДЫҚ?

Мұғалім мамандық емес деген пікір қаншалықты дұрыс?

Менің өмірімде осылай айтқан адамдар кездесті. Мен, әрине, бұл пікірмен келіспейтінім белгілі. Осындай пікір естігелі өзімді болашақ журналист ретінде осы тақырыпқа мақала жазып шығару көпке дейін ойымда жүрді.

Абай атамыз айтқандай, адамға үш алуан адамнан мінез жұғады: әуелі ата-анадан, достан, содан кейін ұстаздан деседі. Әрі бұлардың қайсысы жақын болса, сол жандардан көбірек мінез жұғатыны айтылады.

Ал енді тақырыпқа оралсақ, қалай ойлайсыздар, мұғалімдікті мамандық емес деп пікір айтқан адамдардың өзі мұғалімнен тәлім-тәрбие, білім алған жоқ па? Білім алу арқылы өздері де бір

(Соңы 8-бетте).

ҰСТАЗДЫҚ ҚАНДАЙ МАМАНДЫҚ?

(Басы 7-бетте).

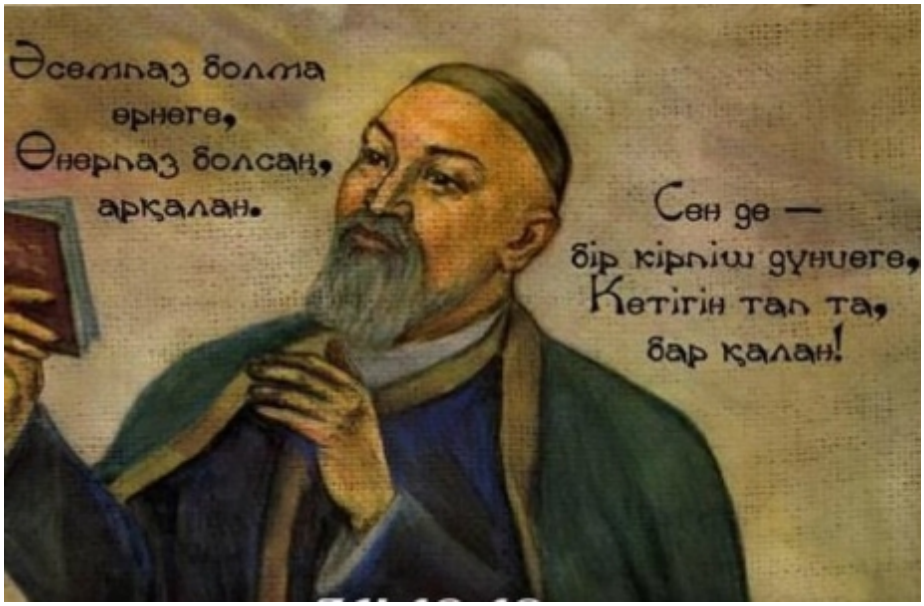

саланың мамандығын меңгеріп отырған жоқ па?

Менің ойымша, бұл пікір мұғалімдерге құрметсіздік тудыратын сияқты.

Мамандығым мұғалім емес болса да, ұстаздар үшін көзқарасым айрықша: негізі нағыз білімді, саналы, сабырлы адам ғана мұғалім бола алады деген ойдамын. Өмірдің барлық салалары мен әр пәннің мұғалімдері пікірлерді қалыптастыра алады және қоғам мен өмір жеке мақсаттар туралы түсініктерді қалыптастыруға көмектеседі.

Сонымен қатар барлық сала қызметкерлері де мұғалімнен білім алу арқылы мамандық иесі болып шығатыны белгілі. Ал мұғалімдер оқушылардың дүниетаным шектерін кеңейтіп, олардың шығармашылық қабілеттерін арттыра алатыны сөзсіз. Оқушыларына тұлға болып қалыптасуына бірден бір септігін тигізетін жандар да осы ұстаздар емес пе?

Оқыту – бұл қиын жұмыс, бірақ бұл басқа адамның өміріне әсер ете алатын жұмыс. Егер сіз мұғалім болуды ойласаңыз, артқа шегінбеңіз.

Ұстаздар – оқушылар үшін ең жоғарғы

үлгі. Студенттердің академиялық мансабында әртүрлі оқытушылармен байланысқа түсуі, олармен сөйлесетін мұғалім маңызды болатынын білдіреді. Мысалы, мен үшін ұстазбен байланыс таптырмас құндылық болып табылады. Мұғалімдер жағдай нашар болып көрінген кезде де, оқушыларына оң көзқарас танытады, қандай даналық десеңіздерші?

Ұстаз әрқашан өз оқушыларына жанашырлықпен қарайды, болашағынан үміт күте отырып, оқушылардың жеке өмірін түсінеді және олардың оқу мақсаттары мен жетістіктерін бағалайды, ата-анасынан кем қуанбайды.

Мұғалімдер – балаларды жақсылыққа баулып, әрқашан көп тырысып, мақсаттарына жету үшін үлгі бола біледі десем, тіптен де артық айтқаным емес. Олар білім берудің күшін қамтамасыз етеді. Білім мен өмірде қол жеткізуге болатын барлық нәрселердің негізі болып табылады және қазіргі жастарға білім берудің күшін береді, сол арқылы оларға жақсы болашаққа мүмкіндіктер ашып береді. Мұғалімдер қиын нәрсені жеңілдетеді және дерексіз түсініктерді оқушыларға қол жетімді ете білетін бірден бір тұлға ғой.

Сонымен қатар, балаларды идеялар мен тақырыптарға қызығушылықтарын кеңейтіп, оқушыларын жақсы жұмыс істеуге итермелейді және сәтсіздікті жеңулеріне зор үлес қосады. Демек, студенттер сонда ғана жетістікке жетуі ықтимал.

Оқушыларды әрқашан өз бетімен жұмыс жасауға үйретіп және оны оқушылардың өздігінен берілген тапсырмаларды анықтауға мүмкіндік бере отырып, асқан сабырлылық танытады. Бірақ олар студенттің білімнен бас тартуына жол бермейтіні де белгілі.

Бір сөзбен айтатын болсам, жалпы мен ғана емес, барлық әлем елдерінде мұғалімдерге құрметпен қарап, бұл мамандықты жоғары бағалап, жалақыларын да барынша жоғары етіп белгілеуде. Мысалы, Оңтүстік Кореяда мұғалімдердің жалақысы бір-жарым екі миллиондай теңгені құрайтын болса, басқа шет мемлекеттер де мұғалімдердің жалақысының төмен болмауын қадағалауда.

Біздің елімізде де ұстаздардың дәрежесін барынша көтеру тұрғысында көптеген жұмыстар жүргізілуде. Мінекей, әлем болып мойындаған ұстаздардың қызмет саласын ең бірінші нағыз мамандық деп айтуға болады деген тұжырымдамын.

Негізінен мамандықты алалайтын жөніміз жоқ екенін айтқым келеді. Қандай мамандық болмасын, қоғамда әр қайсысының алар орны, айрықша рөлі бар. Ең бастысы адами қасиетімізді жоғалтпай, әр салаға құрметпен қарағанымыз абзал.

Нұржанар ПАРТИЗАН

KU жаңалықтарын ku.edu.kz сайтында бірінші болып оқыңыз

Человек с большой буквы!

Непростой путь Сагиндыкова Болата Магазовича.

Этапы большого пути: растил хлеб, вел активную партийную работу, был инициатором возведения и, можно сказать, первым строителем мемориального комплекса, сооруженного в Петропавловске в память о жертвах политических репрессий, мечтает о создании музея Памяти. Болат Магазович Сагиндыков. Патриот, человек высокого гражданского долга, почетный гражданин Северо-Казахстанской области.

История страны, история нашего совхоза - тесными невидимыми нитями связаны эти понятия друг с другом. История страны складывается из истории городов, сел, поселков, в которых живут люди, а они-то своими делами, поступками, помыслами и творят историю.

Есть люди, чей внутренний свет, душевная энергия настолько сильны, что «облучают» всех, кто находится рядом. Таким даром природа наделила и Болата Магазовича. Я поведу свой рассказ об этом удивительном человеке - умном, энергичном, талантливом руководителе когда- то огромного совхоза, о человеке с интересной судьбой.

К делу - ответственно, к людям - с душой. С этим главным девизом идет по жизни наш прославленный земляк, человек высокого гражданского долга, почетный гражданин СКО Болат Магазович.

Сагиндыков Болат Магазович - легенда нашей области. Было время, когда имя Болата Магазовича звучало так громко, как далеко гремела слава о совхозе, которым он руководил.

Наверно только такие самоотверженные, преданные общему делу люди могли возводить города, поднимать совхозы и в любой ситуации оставаться человеком, человеком с большой буквы! Но обо всём по порядку.

Болат Магазович родился 29 апреля 1936 года в ауле Бостандык нынешнего Мамлютского района. Его отец Магаз Сагиндыков был расстрелян как «враг народа». Все заботы о семье с семью иждивенцами, включая престарелую бабушку и младшего сына Болата, которому к тому времени было немногим больше года, легли на плечи 37-летней Камаш. А ее, жену «врага народа», усиливая наказание семьи, посылали на самые тяжелые работы.

На его долю, впрочем, как и всех его сверстников, детство которых пришлось на военное лихолетье и трудное послевоенное время, выпало немало испытаний..... Дети войны! Горечь утраты родных и близких, голод, лишения - многое пришлось пережить им наравне со взрослыми. Но, несмотря на все страдания, они ничуть не очерствели душой и о той «беспечной» поре всегда вспоминают с особой теплотой как о самом счастливом времени. А о преодоленных трудностях рассказывают с легкой иронией. В мирной жизни посвятил себя агроному и снискал на этом поприще заслуженный авторитет и уважение.

В школе учился хорошо, окончив десять классов, Болат поступает в Омский сельскохозяйственный институт, по окончанию которого получает, очень нужную, для страны профессию - ученого-агронома.

С трудовой деятельностью наш герой успешно совмещал и общественную. Неравнодушный и активный он был инициатором в продвижении проекта в Петропавловске построены памятник жертвам сталинских политических репрессий и стена Памяти. Лидерские качества нашего земляка не остались незамеченными. Сначала он был старшим экономистом совхоза «Явленский», а затем агрономом отделения, главным агрономом, секретарем парткома совхоза. В 1968 году Болат Магазович был избран вторым секретарем Булаевского райкома партии. С отличием окончил Высшую партийную школу при ЦК КПСС.

Болат Сагындыков избирался секретарем парткома совхоза «Заря» Сергеевского района, II секретарем Бишкульского РК КП Казахстана, директором совхоза «Москворецкий» Тимирязевского района, I заместителем начальника областного управления сельского хозяйства, начальником областного объединения по

(Окончание на 10-стр.).

Человек с большой буквы!

(Начало на 9-стр.).

плодовоовощной продукции, директором совхоза «Озерный» Бишкульского района.

Он старался быть во всём и всегда впереди, отвечать за свои дела и поступки, эти черты характера всегда были видны во всех его начинаниях, во всех победах, во всей его неугомонной натуре.

На протяжении 15 лет трудился директором совхоза, был первым заместителем начальника областного управления сельского хозяйства. Принятое хозяйство было не очень крепким, впереди предстояла огромная работа, но Болат Магазович никогда не искал лёгких путей, вот и сейчас, засучив рукава, решал одну задачу за другой, всё делал для того, чтобы людям жилось лучше. За период его работы в должности директора была построена школа, провел всем центральное отопление и воду в двухэтажных квартирах, из старой школы сделал профилакторий, привлек специалистов сельского хозяйства и построил им дома, открыл швейное производство, звероферму, да разве можно всё перечислить. Болат Сагиндыков выращивал хлеб и вел активную партийную работу. Он человек с большой буквы!

«Могу с гордостью сказать, что почти 50 лет занимался выращиванием хлеба, развивал животноводство, заботился об улучшении социально-бытовых условий жизни сельчан. Всегда радовался хорошему урожаю. По-моему, для хлебороба это самая большая радость». В этих словах Болата Магазовича выражен его главный трудовой принцип: во всем добиваться лучшего результата.

За его большие достижения были отмечены многочисленными наградами: среди них ордена Дружбы народов, Знак Почета, медали «За трудовое отличие», «За трудовую доблесть», «За освоение целинных и залежных земель» и другие многочисленные медали, Почетные фамоты Президиума Верховного Совета КазССР и акима области. Болат Магазович дважды отмечен Благодарственными письмами Президента Республики Казахстан. Он также награжден Почетной грамотой Союза журналистов РК. Так отмечены публикации Б.Сагиндыкова в средствах массовой информации. А ведь он еще и литератор, автор четырех поэтических сборников.

Болат Магазович издал пять книг. Автор пишет о жизни и родине, о дружбе и воспитании. Его стихотворения с удовольствием читают школьники. Он истинный патриот и пример для подражания.

Малика Сагиндыкова

НАСТОЯЩИЙ ПАТРИОТ АЛЬМА-МАТЕР

Kozybayev University – кладезь творческих студентов, преподавателей и сотрудников. Каждый из них талантлив по-своему. Кто-то активно занимается общественной работой, кто-то с головой уходит в науку, а кто-то совмещает сразу несколько видов деятельности. Одной из таких является главный комплаенс-офицер Инна Джемалединова.

Впервые Инна Михайловна переступила порог вуза более 30 лет назад. Тогда еще совсем юная девушка, только окончившая школу, и представить не могла, что университет станет ее вторым домом.

- Почему вы поступили именно в это учебное заведение, ведь наверняка были еще варианты?

Когда встал выбор куда пойти учиться, я могла поехать в другой город, но родители сказали: «Инна, ну зачем тебе это нужно, жить в общежитии. А здесь твой дом, твоя комната, все до боли родное». И я прислушалась. Закончила я пятую школу, у меня был чудесный преподаватель Бутятина Раиса Ивановна, она привила мне любовь к

(Окончание на 11-стр.).

(Начало на 10-стр).

химии.

И когда я поступала, мне не пришлось сдавать экзамен по этому предмету, все как говорится было на доверии. Благодаря именно Раисе Ивановне, моя оценка со школьного аттестата просто продублировалась при поступлении. Получается я написала только сочинение на зачтено, сдала на пятерку биологию и поступила с 10-ю баллами.

- Чем вам запомнилась студенческая жизнь?

Студенческие годы мне кажется были самыми интересными в моей жизни. Это была масса знакомств, мы играли в КВН. Наша команда, естественно-географического факультета была самая лучшая. Порой даже выходили на город, участвовали в масштабных областных мероприятиях. До сих пор с теми ребятами с которыми я играла в одной команде у нас остаются очень теплые отношения. Знаете, мне было очень интересно здесь учиться. Я и до университета любила химию, но во время обучения это чувство стало намного сильнее. А все потому, что все преподаватели замечательные профессионалы своего дела: В.В. Поляков, Б.Е. Бегенова и другие. Я постоянно занималась научной работой, ведь мои профилирующие дисциплины, химия и биология, невозможны без исследований. Мы часто ездили на какие-то выездные практики, ходили в здоровенных сапогах по болотам, выискивали различные реликтовые растения. Поэтому все 5 лет, которые я училась было всегда очень интересно.

- Инна Михайловна, почему вы решили остаться преподавать в университете? Как проходил ваш карьерный рост?

После окончания учебы, мне предложили остаться на кафедре и заняться преподавательской деятельностью. Я не упустила этой возможности и осталась работать на кафедре «Биология», начала с преподавания ботаники. А потом, через какое-то время, когда открылась кафедра сельского хозяйства, я ушла туда. В 2010 году защитила кандидатскую диссертацию и получила степень кандидата сельскохозяйственных наук. Около 10 лет занимала должность заместителя декана ныне Факультета математики и естественных наук по учебно-воспитательной работе. Буквально 2 года назад мне предложили должность главного комплаенс офицера. Я подумала почему бы и нет, попробовать можно.

- Не жалеете, что сменили сферу деятельности? Столько лет отдать преподаванию и резко переквалифицироваться в еще почти никому неизвестную профессию, не было страха?

Абсолютно не жалею, что согласилась тогда. Да и я до сих пор продолжаю преподавать, взаимодействовать со студентами. Работа интересная, новая. Комплаенс это вообще такая должность, которая только вводится во всех вузах. Иногда трудно конечно бывает, но зато очень интересно.

- В чем сейчас заключается суть вашей работы?

Комплаенс - это контроль за соблюдением нормативно правовых норм образования во всех процессах, которые происходят в нашем университете. Соблюдение этих норм очень важно, например, своевременное начисление стипендий, перевод и восстановление обучающихся и т.д. В общем, есть правила, которым каждый вуз должен следовать и неукоснительно соблюдать их. Моя задача – следить за выполнением всех академических правил.

- Какие отношения у вас складывались со студентами? Поддерживаете ли вы связь в настоящее время?

Вы знаете, у меня до сих пор остаются очень хорошие и теплые отношения с теми студентами, с которыми я работала. Последняя моя группа кураторская это А-07. Они всегда могут прийти поздравить меня с каким-то праздником, при получении второго высшего образования всегда заходили ко мне и рассказывали о своих успехах.

- Может быть за годы преподавания были истории, которые вы всегда вспоминаете с радостью?

Помню один мой студент Сабит Жанат ушел в армию, и писал мне письма от руки, представляете? Такие живые письма, на которые я естественно отвечала. Как куратор рассказывала что у нас происходит в университете, как вообще дела в группе, что изменилось в городе и.т.д. И вот это живое общение, когда все на листе бумаги, а не на электронной почте, дорогого стоит. От этого и тепло на душе, потому что какую-то частичку я все-таки вложила в этих студентов и теперь уже специалистов своего дела.

- Можно сказать, что все эти годы пока вы росли как специалист, вуз тоже не стоял на месте.

Да, верно. Когда я поступала это вообще был Петропавловский педагогический институт им. К.Д. Ушинского. Во время моего обучения он переформатировался в СКУ. В дипломе у меня так и написано, что я закончила университет. Затем вуз получил статус государственного, в 2003 ему присвоено имя академика Манаша Козыбаева. Теперь он

(Окончание на 12-стр).

(Начало на 11-стр).

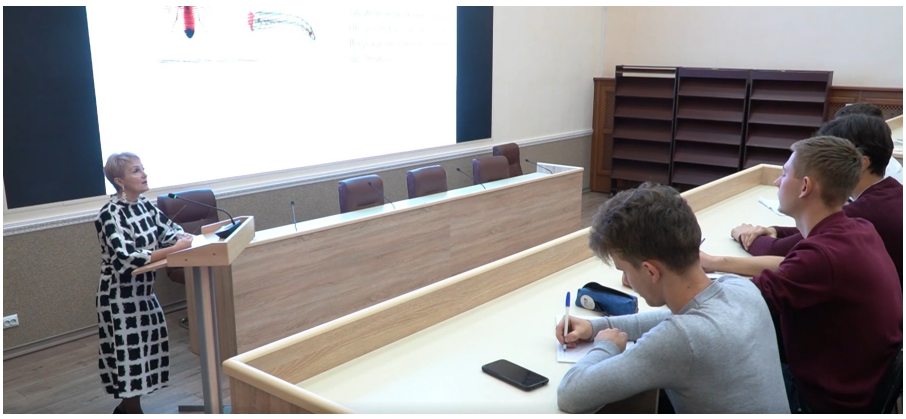

модернизировался в НАО. Бассейн и обсерватория были построены тоже тогда, когда я уже работала. Конечно, формат университета меняется с каждым годом и сейчас он стоит на пороге каких-то таких событий, которые все с нетерпением ждут. О нашем учебном заведении знают в Казахстане. Совместные программы с Аризонским университетом тоже дают огромный толчок в развитии. Я очень благодарна тому, что здесь осталась. Потому что именно в альма-матер произошло мое становление как специалиста и профессионала своего дела.

- Поделитесь секретом, как вам удается оставаться такой позитивной, открытой и душевной?

Я человек, который считает, что жить вообще радостно и нужно радоваться жизни несмотря ни на что. Бывают разные ситуации, но переносить свои внутренние переживания на работу, на студентов неправильно, да и у меня никогда не было такого в привычке. Всегда стараюсь приходить на работу с улыбкой, всегда иду с радостью. И, наверное, по жизни у меня такой девиз: «Если не я, то кто?!»

- Какие у вас планы на ближайшее будущее? Не хотите ли снова сменить сферу деятельности? Может быть попробовать что-то новое и необычное для себя?

Я считаю, что человек всегда должен развиваться, он не должен стоять на месте. Например, у меня в планах выучить на достаточном уровне английский язык. Это мое жизненное упущение. Как-то в школе не совсем этому уделялось время, в университете тоже было не до изучения языков. Сейчас я понимаю, что это большое упущение и стараюсь его нагнать. Поэтому хочу за год достичь в изучении иностранного языка каких-то успехов.

- Как выглядел наш вуз в глазах той юной, только что поступившей девушки, и как смотрит на него сегодня уже специалист с большой буквы, сменивший не одну стезю?

Вообще, когда я пришла сдавать документы в приемную комиссию, была какая-то такая боязнь того, что здесь меня никто не знает, что нужно что-то доказывать, что ты из себя представляешь. Но по истечении лет обучения я поняла, что здесь такие же хорошие, добрые люди, которые всегда помогут тебе вырасти в профессиональном плане, подскажут как поступить в различных жизненных ситуациях, т.е. всегда поддержат. И сейчас, университет - это моя большая семья, мой дом. В этом году ровно 27 лет, как я пришла работать в сюда. Плюс еще 5 лет, которые я училась. Получается большую свою половины жизни я хожу каждый день, исключая выходные, в одно и то же место. Поэтому университет - это моя любовь, университет - это моя жизнь.

От робкой первокурсницы до настоящего профессионала – именно такой путь проделала Инна Джемалединова в нашей альма-матер. Попробовала себя в разных стезях, сменила не одну должность, работала со многими людьми, но не менялось одно – любовь к Kozybayev University!

Карина Сарбаева

Читайте новости Kozybayev University первыми на сайе ku.edu.kz

Социальный проект группы ХБ-22к для детей с нарушением слуха

Студенты Kozybaev University стремятся не только получить новые знания, но и как можно скорее поделиться ими с юным поколением. Так, группа ХБ-22к в рамках дисциплины «Communicate Engagement» провели социальный проект «Химия и биология вокруг нас». Его целью было раскрытие и повышение интеллектуального потенциала обучающихся с ООП в области естественно-математических наук.

Данный проект обладает уникальностью. Дети с такими особенностями трудно воспринимают разговорную информацию, поэтому студенты первого курса раскрывали интеллектуальный потенциал и формировали креативное мышление школьников через невербальное общение.

«Как и у всех у нас был большой выбор, но мы решили идти по своей профессии, а именно как преподаватели химии и биологии. Была цель сделать максимально всё, что в наших силах! Главной миссией было дать детям с особыми возможностями здоровья такие же знания, которые получают и другие, показать наши предметы как нечто большее, чем только формулы, задачи и теории. Приятным бонусом был опыт, полученный в стенах этой школы и с большой уверенностью мы можем сказать, что правильно выбрали профессию!», - поделилась капитан команды Мадина Кемикбаева.

Под руководством Дюсембековой Камилы Сериковны, педагога-психолога Психологической службы университета,

студенты в течение шести недель проводили занятия в области химии и биологии. Они организовывали химические эксперименты, изучали строение человеческого организма и устраивали развлекательные игры. В конце обучения детей наградили грамотой об окончании курса «Химия и биология вокруг нас».

Екатерина Офан

«Благотворительный уютный вечер в поддержку детям из малообеспеченных семей прошел в Kozybayev Universiti»

За окном уже подступает к порогу декабрь и активисты ФИЭП совместно с «Помощь рядом» провели благотворительный уютный вечер в первые выходные зимы.

1 декабря в 6 корпусе состоялся благотворительный уютный вечер, организованный активистами ФИЭП совместно с «Помощь рядом». Гостям, посетившим вечер, было традиционно предложено множество различных настольных игр, вкусный какао, приятная музыка под гитару и уютная атмосфера в кругу старых и новых друзей. Активисты ФИЭП в очередной раз подарила своим гостям не только море положительных эмоций, но и возможность общаться за одним столом студентам всех кампусов, заводить новые знакомства и приобретать друзей.

Ребята поставили себе цель собрать сбор и оказать материальную помощь детям из малообеспеченных семей и помочь студентам не только немного расслабиться и отдохнуть от изнуряющей учебы, но и получить как можно больше позитивных эмоций от общения со своими сверстниками. Активисты также запустили благотворительную акцию «Коробка добра», в которую каждый неравнодушный, мог положить вещи, необходимые детям (одежда ,игрушки, книги, канцелярские принадлежности) наполнить всем тем, что может порадовать детей, пригодиться им в жизни. По мере наполняемости коробок активисты скомплектуют «добрые наборы» и доставят их детям и семьям, которые в этом действительно нуждаются. Даже самый маленький вклад становиться частью большого, единого, а главное благородного дела!

- Идея данной акции заключается в помощи детям из малообеспеченных семей и привлечение внимания общественности к данной проблеме. В этот вечер мы не только насладились уютной атмосферой, а также была возможность принять участие в благотворительности, так как все вырученные средства будут переданы на помощь детям из малообеспеченных семей - делится министр ФИЭПа, активистка и организатор этого вечера Асель Баймульдинова.

Дружественная атмосфера, уютная обстановка и теплый прием зарядили всех гостей отличным настроением и верой в добро.

Малика Сагиндыкова

Читайте новости Kozybayev University первыми на сайе ku.edu.kz

Как встретить Новый год? Рекомендации психолога.

В психологии нет четкого описания того, как праздновать Новый Год, но есть советы о том, как сделать любой праздничный день приятным. Новый Год должен быть таковым, ибо это время добра и веселья.

Для начала, следует освободить место для удовольствия и для хорошего настроение. Для этого необходимо узнать о вещах, от которых стоит избавиться до Нового Года. Без негативных эмоций можно сделать этот день поистине волшебным. Постарайтесь настроить себя на лучшее, завершив все важные дела в уходящем году.

Где и как встречать Новый Год

Место и новогодняя компания должны соответствовать вашему окружению, вашему настроению и потребностям. Не стоит на Новый год быть эгоистами. Испокон веков этот день, этот отрезок времени славился тем, что все люди сближались и забывали о своих заботах, делая друг другу добро.

Совет первый: забудьте про себя и подумайте о других. Этого не забудет никто. Даже самые черствые люди смогут растаять под действием вашего добра. В современном мире это особенно актуально, ибо из телевизора и интернета входит только негатив.

Совет второй: встречайте Новый Год без телевизора и интернета. Идите в гости, гуляйте, путешествуйте. Экспериментируйте с местом проведения и с вашим окружением. Уединение — не лучший вариант, но это лучше, чем быть в окружении людей, которых вы не любите. Помните о своем комфорте.

Совет третий: делайте приятно близким. Новогодняя ночь — это шанс произвести впечатление на человека. Это шанс как поднять уже существующие отношения на более высокий уровень, так и шанс найти свою любовь или крепкую дружбу. Будьте открыты для знакомств и встреч с новыми людьми.

Реклам

Совет четвертый: подогревайте себя теплыми мыслями. Новогоднее настроение — это то, что создается долго и упорно. На протяжении нескольких недель до Нового Года мы в детстве всегда мечтали о заветной ночи. С возрастом эта страсть проходит. Научите себя искать это снова.

Совет пятый: не старайтесь все сделать «по высшему разряду». Перфекционизм — еще один источник стресса. Важно, чтобы сама подготовка к празднику доставляла вам удовольствие и радость.

Совет шестой: не завышайте уровень ожидания от подарков, желаний и самого праздника!!! Праздник закончится, а большинство из нас так и останутся в тех же квартирах, вернутся на прежнюю работу, встретятся со старыми друзьями. И, ЭТО - ЗАМЕЧАТЕЛЬНО!!! НО В ВАШЕЙ ЖИЗНИ ВСЁ НАЧНЕТ МЕНЯТЬСЯ ТОЛЬКО ТОГДА, КОГДА ВЫ САМИ ПРИЛОЖИТЕ ДЛЯ ЭТОГО ОПРЕДЕЛЕННЫЕ УСИЛИЯ!!!

Главный совет психологов

Не давайте негативу входить в вашу жизнь перед, во время и сразу после новогодней ночи. Для этого стоит общаться с проверенными людьми, забывать про работу, не искать приключений, с которыми не сможете справиться эмоционально.

Все мы разные, а потому нам нравится всё разное. Угодить все сразу не получится. Чем-то придется пожертвовать, поэтому дайте обещание близким людям, которые будут обделены вашим вниманием, что вы встретитесь с ними на праздниках.

Помните, что абсолютно не важен ваш пол, тип темперамента, возраст и профессия. В это волшебное время важно лишь то, что живет внутри вас — добро или негатив. Поселите в своем сердце надежду на светлое будущее, чтобы поделиться ею со всеми.

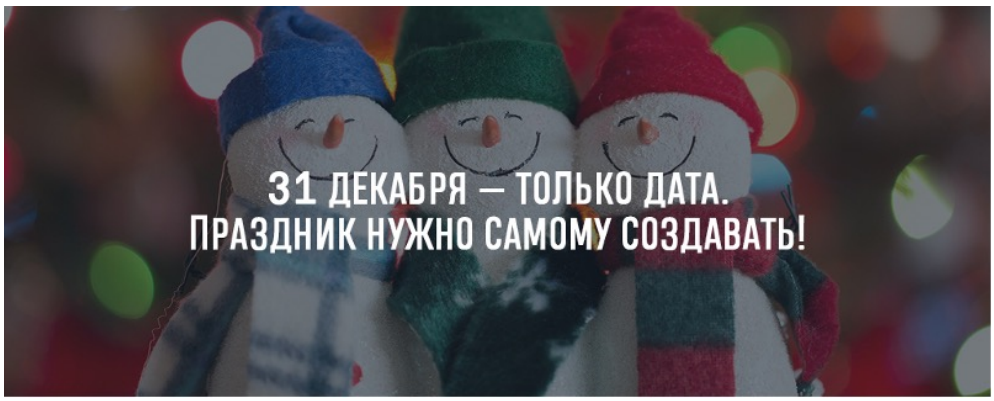

#KozybayevUniversity#KU
www.nku.edu.kz

«ПАРАСАТ»
газеті

МЕНШІК ИЕСІ:
«Манаш Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы.

БАСПАГЕР:
«М. Қозыбаев ат. СҚУ» КЕАҚ тарих, экономика және құқық факультетінің «Журналистика» кафедрасы.

БАС РЕДАКТОР:
Мырзантай Жақып.

ШЫҒАРУШЫ РЕДАКТОР:
Гүлшара Мұхаметжан.

РЕДАКЦИЯ МЕКЕН-ЖАЙЫ:
15000, Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы, Мағжан Жұмабаев көшесі, № 6 оқу ғимараты, 215 кабинет, «Парасат» редакциясы.

Қайта есепке қою туралы Қазақстан Республикасының Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің 2021 ж. 19 қарашадағы №KZ73VPY00042947 куәлігі берілді.
Жарияланған материалдар редакцияның көзқарасын әрдайым көрсете бермейді.
Газет ай сайын шығады.
Таралымы: 10 дана.
Тапсырыс №210.

Газета
«ПАРАСАТ»

СОБСТВЕННИК:
Некоммерческое акционерное общество «Северо-Казахстанский университет имени Манаша Козыбаева».

ИЗДАТЕЛЬ:
Кафедра «Журналистика» факультета истории, экономики и права НАО «СКУ им. М. Козыбаева».

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
Мырзантай Жакып.

ВЫПУСКАЮЩИЙ РЕДАКТОР:
Гүлшара Мұхаметжан.

АДРЕС РЕДАКЦИИ:
150000, Северо-Казахстанская область, город Петропавловск, улица Магжана Жумабаева, дом 114, учебный корпус № 6, кабинет 215, редакция «Парасат».

Свидетельство о постановке на переучёт №KZ73VPY00042947 выдано Министерством информации и общественного развития Республики Казахстан от 19 ноября 2021 г.
Опубликованные материалы не всегда отражают точку зрения редакции.
Газета выходит 1 раз в месяц.
Тираж: 10 экземпляров.
Заказ №210.

Сізді Жаңа жылыңызбен құттықтаймыз!
Қиындықтың бәрі де ескі жылда қалсын, жаңа жыл тек қана бақыт, бастаған жұмыстарыңызға сәттілік пен табыстар әкелсін! Жаңа жыл бақытты жыл болғай!

Қымбатты оқырмандар!
Құрметті Kozybayev University оқытушылар, студенттер мен қызметкерлері, сіздерді ынтымақтастыққа шақырамыз. Бізге жоғары сапалы фотосуреттермен суреттелген қызықты және көрнекті адамдар, өзекті оқиғалар туралы әңгімелер, өзекті тақырыптарға материалдарыңызды жіберіңіздер.

Дорогие читатели!
Уважаемые преподаватели, студенты, сотрудники Kozybayev University, приглашаем вас к сотрудничеству. Присылайте нам свои истории об интересных и выдающихся людях, актуальных событиях, материалы на злободневные темы, проиллюстрированные качественными фотографиями.